

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

27 ianuarie 2022*

„Trimitere preliminară – Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) – Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 – Sprijin pentru dezvoltarea rurală – Articolul 30 alineatul (6) litera (a) – Plăți Natura 2000 – Compensarea pierderilor de venit în zonele agricole și forestiere – Turbării – Interdicție de a înființa plantații de merișoare – Lipsa unei indemnizații compensatorii – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Articolul 17 – Drept de proprietate”

În cauza C-234/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Augstākā tiesa (Senāts) (Curtea Supremă, Letonia), prin decizia din 3 iunie 2020, primită de Curte la 4 iunie 2020, în procedura

„Sātiņi-S” SIA,

cu participarea:

Lauku atbalsta dienests,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna A. Prechal, președintă a Camerei a doua, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a treia, domnii J. Passer (raportor) și F. Biltgen, doamna L. S. Rossi și domnul N. Wahl, judecători,

avocat general: domnul A. Rantos,

grefier: doamna M. Ferreira, administratoare principală,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 3 iunie 2021,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru „Sātiņi-S” SIA, de A. Grigorjevs;
- pentru guvernul leton, inițial de K. Pommere, V. Soņeca, V. Kalniņa și E. Bārdiņš, ulterior de K. Pommere și E. Bārdiņš, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: letona.

- pentru Irlanda, de M. Browne, J. Quaney, M. Lane și A. Joyce, în calitate de agenți, asistați de S. Kingston, SC, și de G. Gilmore, BL;
- pentru Comisia Europeană, inițial de C. Hermes, M. Kaduczak și I. Naglis, ulterior de C. Hermes și M. Kaduczak, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 9 septembrie 2021,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 30 alineatul (1) și alineatul (6) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului (JO 2013, L 347, p. 487, rectificare în JO 2016, L 130, p. 1), precum și a articolului 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între „Sătiți-S” SIA, pe de o parte, și Lauku atbalsta dienests (Serviciul de sprijin pentru mediul rural, Letonia), pe de altă parte, în legătură cu refuzul acestuia din urmă de a acorda societății Sătiți-S plăți compensatorii în temeiul Natura 2000 ca urmare a interdicției de înființare a unor plantații de merișoare pe turbării care fac parte din rețeaua Natura 2000.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva habitate

- 3 Articolul 3 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO 1992, L 206, p. 7, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 109, denumită în continuare „Directiva habitate”) prevede:
„Se instituie o rețea ecologică europeană coerentă, care să reunească ariile speciale de conservare, cu denumirea de Natura 2000. Compusă din situri care adăpostesc tipurile de habitate naturale enumerate în anexa I și habitatele speciilor enumerate în anexa II, această rețea permite menținerea sau, după caz, readucerea la un stadiu corespunzător de conservare în aria lor de extindere naturală a tipurilor de habitate naturale și a habitatelor speciilor respective.”
- 4 Articolul 6 alineatul (2) din această directivă prevede:
„Statele membre iau măsurile necesare pentru a evita, pe teritoriul ariilor speciale de conservare, deteriorarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și perturbarea speciilor pentru care au fost desemnate respectivele arii, în măsura în care perturbările respective ar putea fi relevante în sensul obiectivelor prezentei directive.”

Regulamentul nr. 1305/2013

5 Considerentele (9) şi (24) ale Regulamentului nr. 1305/2013 au următorul cuprins:

„(9) Programele de dezvoltare rurală ar trebui să identifice nevoile zonei acoperite şi să descrie o strategie coerentă de satisfacere a acestora, ţinând seama de priorităţile Uniunii [Europene] în materie de dezvoltare rurală. Strategia respectivă ar trebui să se bazeze pe stabilirea unor obiective. Ar trebui determinate legăturile dintre nevoile identificate, obiectivele stabilite şi măsurile alese pentru atingerea acestora. Programele de dezvoltare rurală ar trebui să conţină, de asemenea, toate informaţiile necesare pentru evaluarea conformităţii acestora cu cerinţele prezentului regulament.

[...]

(24) Ar trebui să se acorde în continuare sprijin fermierilor şi deţinătorilor de păduri, pentru a putea face faţă dezavantajelor specifice din zonele în cauză, determinate de punerea în aplicare a [Directivei 2009/147/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO 2010, L 20, p. 7)] şi a [Directivei habitate], şi pentru a contribui la gestionarea eficace a siturilor Natura 2000. Totodată, ar trebui să fie pus la dispoziţia fermierilor un sprijin care să îi ajute să facă faţă dezavantajelor din zonele bazinelor hidrografice, cauzate de punerea în aplicare a [Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO 2000, L 327, p. 1, Ediţie specială, 15/vol. 6, p. 193)]. Sprijinul ar trebui să fie legat de cerinţele specifice descrise în programul de dezvoltare rurală, care depăşesc standardele şi cerinţele obligatorii relevante. Statele membre ar trebui să se asigure, de asemenea, că plăţile către fermieri nu duc la o dublă finanţare atât în temeiul prezentului regulament, cât şi al Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 [al Parlamentului European şi al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plăţile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului şi a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului (JO 2013, L 347, p. 608)]. În plus, nevoile specifice ale zonelor Natura 2000 ar trebui luate în considerare de către statele membre în cadrul elaborării generale a programelor lor de dezvoltare rurală.”

6 Articolul 2 din acest regulament, intitulat „Definiţii”, prevede la alineatele (1) şi (2):

„(1) [...]

În plus, se aplică următoarele definiţii:

[...]

(c) «măsură» înseamnă un set de operaţiuni care contribuie la realizarea uneia sau mai multora dintre priorităţile Uniunii în materie de dezvoltare rurală;

[...]

(f) «suprafaţă agricolă» înseamnă orice suprafaţă de teren arabil, de păşune permanentă şi de fâneată permanentă sau cultivată cu culturi permanente, astfel cum este definită la articolul 4 din [Regulamentul nr. 1307/2013];

[...]

(r) «pădure» înseamnă un teren care se întinde pe mai mult de 0,5 hectare, cu copaci mai înalți de 5 metri și cu un coronament de peste 10 % sau cu copaci care pot atinge aceste praguri *in situ*; se exclud terenurile dedicate în principal unei întrebuințări agricole sau urbane, sub rezerva alineatului (2).

(2) Un stat membru sau o regiune poate opta pentru aplicarea unei definiții pentru pădure, alta decât cea de la alineatul (1) litera (r), bazată pe dreptul național sau pe sistemul național de inventariere existent. Statele membre sau regiunile furnizează această definiție în cadrul programului de dezvoltare rurală.”

- 7 Articolul 6 din regulamentul menționat, intitulat „Programe de dezvoltare rurală”, prevede la alineatul (1):

„FEADR intervine în statele membre prin intermediul programelor de dezvoltare rurală. Programele respective implementează o strategie care vizează realizarea priorităților Uniunii în materie de dezvoltare rurală printr-un set de măsuri, astfel cum sunt definite în titlul III. Sprijinul din FEADR se solicită pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare rurală urmărite prin prioritățile Uniunii.”

- 8 Potrivit articolului 10 din același regulament, intitulat „Aprobarea programelor de dezvoltare rurală”:

„(1) Statele membre prezintă Comisiei [Europene], pentru fiecare program de dezvoltare rurală, o propunere care conține informațiile menționate la articolul 8.

(2) Fiecare program de dezvoltare rurală este aprobat de Comisie prin intermediul unui act de punere în aplicare.”

- 9 Articolul 30 din același regulament, intitulat „Plăți Natura 2000 și plăți legate de [Directiva 2000/60]”, prevede:

„(1) Sprijinul prevăzut în cadrul acestei măsuri se acordă anual pe hectar de suprafață agricolă sau de pădure, pentru a compensa beneficiarii pentru costurile suplimentare și pierderile de venit generate de dezavantajele din zonele în cauză, legate de punerea în aplicare a [Directivei habitate, a Directivei 2009/147] și a [Directivei 2000/60].

La calcularea sprijinului din cadrul acestei măsuri, statele membre scad suma necesară pentru a exclude dubla finanțare a practicilor menționate la articolul 43 din [Regulamentul nr. 1307/2013].

[...]

(6) Următoarele suprafețe sunt eligibile pentru plăți:

(a) zonele agricole și forestiere Natura 2000 delimitate în conformitate cu Directivele [habitate] și [2009/147];

[...]”

Regulamentul nr. 1307/2013

- 10 Articolul 4 din Regulamentul nr. 1307/2013, intitulat „Definiții și dispoziții conexe”, prevede la alineatul (1):

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

[...]

(h) «pășuni permanente și fânețe permanente» (denumite împreună «pășuni permanente») înseamnă terenuri consacrate producției de iarbă și de alte plante furajere erbacee (cultivate sau spontane) care nu au făcut parte din sistemul de rotație a culturilor din exploatare timp de cel puțin cinci ani sau mai mult; această noțiune poate include și alte specii, precum arbuștii și/sau arborii, bune pentru pășunat, cu condiția ca iarbă și alte plante furajere să rămână predominante, precum și, atunci când statele membre decid astfel, terenurile bune pentru pășunat care fac parte din practici ancorate în obiceiurile locului, unde, în mod obișnuit, suprafețele de pășunat nu sunt predominant acoperite cu iarbă și cu alte plante furajere erbacee;

[...]”

- 11 Articolul 45 din acest regulament, intitulat „Pășuni permanente”, prevede la alineatul (1) primul paragraf:

„Statele membre desemnează pășunile permanente care sunt sensibile din punct de vedere ecologic în zone care fac obiectul Directivei [habitate] sau al Directivei [2009/147], inclusiv zonele cu turbă și zone umede situate în aceste zone și care au nevoie de o protecție strictă în vederea îndeplinirii obiectivelor directivelor respective.”

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014

- 12 Articolul 10 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014 al Comisiei din 17 iulie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 1305/2013 (JO 2014, L 227, p. 18), intitulat „Ipoteză standard privind costurile suplimentare și pierderile de venit”, are următorul cuprins:

„(1) Statele membre pot stabili cuantumul plăților pentru măsurile sau tipurile de operațiuni menționate la articolele 28-31 și la articolele 33 și 34 din [Regulamentul nr. 1305/2013] pe baza ipotezelor standard privind costurile suplimentare și pierderile de venit.

(2) Statele membre se asigură că atât calculele, cât și plățile corespunzătoare menționate la alineatul (1):

(a) conțin doar elemente care pot fi verificate;

(b) se bazează pe cifre stabilite prin intermediul unei expertize adecvate;

(c) sunt însoțite de o mențiune clară referitoare la originea cifrelor utilizate;

(d) sunt diferenţiate astfel încât să țină seama de condițiile specifice la nivel local sau regional și, după caz, de utilizarea efectivă a terenurilor;

(e) nu conțin elemente legate de costurile de investiție.”

- 13 Partea 1 din anexa I la acest regulament de punere în aplicare este intitulată „Prezentarea conținutului programelor de dezvoltare rurală”. Punctul 8 din această parte 1 poartă titlul „Descrierea măsurilor selectate” și are următorul cuprins:

„[...]

2. Descrierea per măsură, inclusiv:

[...]

e) descrierea specifică fiecărei măsuri și/sau fiecărui tip de operațiune, după cum urmează:

[...]

11. Plăți Natura 2000 și plăți legate de [Directiva 2000/60] [articolul 30 din Regulamentul nr. 1305/2013]

[...]

- identificarea restricțiilor/dezavantajelor pe baza cărora pot fi acordate plăți și indicarea practicilor obligatorii;
- descrierea metodologiei și a ipotezelor agronomice, inclusiv descrierea cerințelor de referință menționate la articolul 30 alineatul (3) din [Regulamentul nr. 1305/2013], în ceea ce privește Directivele [habitate] și [2009/147], și la articolul 30 alineatul (4) din regulamentul menționat, în ceea ce privește [Directiva 2000/60], utilizate ca referință pentru calculele care justifică costurile suplimentare și pierderea de venit care rezultă din dezavantajele din zonele în cauză, legate de implementarea [Directivei habitate], [a Directivei 2009/147] și [a Directivei 2000/60]; dacă este relevant, metodologia respectivă ține seama de plățile pentru practicile agricole benefice pentru climă și mediu acordate în conformitate cu [Regulamentul nr. 1307/2013], în scopul de a se exclude dubla finanțare.

[...]”

- 14 Partea 5 din anexa I la regulamentul de punere în aplicare menționat se referă la codurile măsurilor și ale submăsurilor. Această parte prevede, în temeiul articolului 30 din Regulamentul nr. 1305/2013, sub codul 12, măsura intitulată „Plăți Natura 2000 și plăți legate de [Directiva 2000/60]”. Această măsură cuprinde trei submăsuri sub codurile 12.1, 12.2 și 12.3, intitulate „plată compensatorie pentru zonele agricole Natura 2000”, „plată compensatorie pentru zonele forestiere Natura 2000” și, respectiv, „plată compensatorie pentru zonele agricole incluse în planurile de management ale bazinelor hidrografice”.

Dreptul leton

- 15 Ministru kabineta noteikumi Nr. 562 „Noteikumi par zemes lietošanas veidu klasifikācijas kārtību un to noteikšanas kritērijiem” (Decretul nr. 562 al Consiliului de Miniștri privind modalitățile de clasificare a tipurilor de utilizare a terenurilor și criteriile de stabilire a acestora) din 21 august 2007 (*Latvijas Vēstnesis*, 2007, nr. 137) prevede, în anexă, o clasificare a tipurilor de utilizare a terenurilor.
- 16 Ministru kabineta noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (Decretul nr. 264 al Consiliului de Miniștri privind dispozițiile generale referitoare la protecția și utilizarea ariilor speciale de conservare) din 16 martie 2010 (*Latvijas Vēstnesis*, 2010, nr. 58) stabilește normele generale de protecție și de utilizare a ariilor speciale de conservare.
- 17 Punctul 16 din decretul menționat, inclus în capitolul 5 al acestuia, intitulat „Arii naturale protejate”, prevede:

„În ariile naturale protejate se interzice:

[...]

16.12. înființarea de plantații de merișoare în turbării;

[...]”

- 18 Punctele 56-58 din Ministru kabineta noteikumi Nr. 171 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.-2020. gada plānošanas periodā” (Decretul nr. 171 al Consiliului de Miniștri privind acordarea, gestionarea și supravegherea ajutoarelor naționale și ale Uniunii Europene destinate ameliorării mediului, climei și peisajului rural în perioada de programare 2014-2020) din 7 aprilie 2015 (*Latvijas Vēstnesis*, 2015, nr. 76) au următorul cuprins:

„Punctul 56. Suprafețele eligibile pentru obținerea sprijinului în temeiul acestei măsuri sunt terenurile forestiere (cu excepția turbăriilor):

56.1. incluse în lista [zonelor Natura 2000] în conformitate cu articolul 30 alineatul (6) litera (a) din Regulamentul nr. 1305/2013 [...]

[...]

Punctul 58. Sprijinul poate fi acordat dacă suprafața eligibilă declarată pentru a beneficia de sprijin este de cel puțin 1 ha, se compune din terenuri de cel puțin 0,1 ha, iar suprafața minimă supusă unui tip de limitare într-un teren este de cel puțin 0,1 ha, și dacă aceste terenuri pot fi identificate prin cartografiere și sunt incluse în sistemul de cereri electronice al Serviciului de sprijin pentru mediul rural și, începând de la data de 1 martie a anului în curs, în temeiul reglementării privind protecția și utilizarea ariilor speciale de conservare sau privind protecția speciilor și a biotopurilor, se aplică activității economice oricare dintre următoarele limitări:

58.1. interzicerea activităților de exploatare forestieră;

58.2. interzicerea efectuării recoltării principale şi a efectuării de operaţiuni de rărire a pădurilor;

58.3. interzicerea efectuării recoltării principale;

58.4. interzicerea tăierii rase.”

- 19 Latvijas lauku attīstības programma 2014.-2020.gadam (Programul leton de dezvoltare rurală 2014-2020), aprobat de Comisie în temeiul articolului 10 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1305/2013 (denumit în continuare „Programul de dezvoltare rurală 2014-2020”), arată că se poate primi un sprijin dacă se impun limitări activităţilor de exploatare forestieră în zonele Natura 2000 sau în micrezervaţiile situate pe terenuri forestiere, cu excepţia turbăriilor.

Litigiul principal şi întrebările preliminare

- 20 În cursul anului 2002, Sātiņi-S a cumpărat 7,7 ha de turbării, situate într-o arie naturală protejată şi într-o arie de conservare de importanţă comunitară Natura 2000 din Letonia.
- 21 La 2 februarie 2017, Sātiņi-S a introdus o cerere la Serviciul de sprijin pentru mediul rural, solicitând să i se plătească o compensaţie pentru anii 2015 şi 2016, ca urmare a interdicţiei de a înfiinţa plantaţii de merişoare pe aceste turbării. Prin decizia din 28 februarie 2017, acest serviciu a respins cererea respectivă pentru motivul că reglementarea naţională aplicabilă nu prevedea o asemenea compensaţie.
- 22 Sātiņi-S a introdus o acţiune împotriva deciziei menţionate la Administratīvā apgabaltiesa (Curtea Administrativă Regională, Letonia), care a respins această acţiune printr-o hotărâre din 26 martie 2018.
- 23 Sātiņi-S a formulat recurs împotriva hotărârii respective la instanţa de trimitere, Augstākā tiesa (Senāts) (Curtea Supremă, Letonia), care consideră că este necesară o interpretare a articolului 30 din Regulamentul nr. 1305/2013 pentru a-i permite să se pronunţe cu privire la acest recurs.
- 24 În aceste condiţii, Augstākā tiesa (Senāts) (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei şi să adreseze Curţii următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 30 alineatul (6) litera (a) din [Regulamentul nr. 1305/2013] trebuie interpretat în sensul că terenurile de turbă sunt excluse în totalitate de la plăţile Natura 2000?
- 2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, terenurile de turbă sunt incluse în zonele agricole sau forestiere?
- 3) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, articolul 30 din Regulamentul nr. 1305/2013 trebuie interpretat în sensul că un stat membru poate exclude în totalitate terenurile de turbă de la plăţile Natura 2000 şi că aceste dispoziţii naţionale sunt compatibile cu obiectivul de compensare a acestor plăţi prevăzut de Regulamentul nr. 1305/2013?

- 4) Articolul 30 din Regulamentul nr. 1305/2013 trebuie interpretat în sensul că un stat membru poate limita acordarea de sprijin pentru zonele Natura 2000 stabilind acordarea de sprijin exclusiv pentru o limitare impusă unui tip specific de activitate economică, cum este cazul, în zonele forestiere, doar al activităţilor de exploatare forestieră?
- 5) Articolul 30 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1305/2013 coroborat cu articolul 17 din [cartă] trebuie interpretat în sensul că o persoană are dreptul, invocând planurile sale privind o nouă activitate economică, la o plată Natura 2000 dacă, la momentul dobândirii proprietăţii, avea cunoştinţă de limitările care îi erau impuse?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la primele două întrebări

- 25 Prin intermediul primelor două întrebări, care trebuie analizate împreună, instanţa de trimitere solicită în esenţă să se stabilească dacă articolul 30 alineatul (6) litera (a) din Regulamentul nr. 1305/2013 trebuie să fie interpretat în sensul că turbăriile sunt excluse în întregime de la beneficiul plăţilor Natura 2000 şi, în cazul unui răspuns negativ, dacă turbăriile fac parte din „zonele agricole” sau din „zonele forestiere” în sensul acestei dispoziţii.
- 26 Pentru a răspunde la aceste întrebări, trebuie precizat că articolul 30 din Regulamentul nr. 1305/2013 reglementează, printre altele, plăţile Natura 2000. Potrivit alineatului (1) al acestei dispoziţii, sprijinul se acordă anual pe hectar de suprafaţă agricolă sau de pădure pentru a compensa beneficiarii pentru costurile suplimentare şi pierderile de venit generate de dezavantajele din zonele în cauză, legate de punerea în aplicare a Directivei habitate, a Directivei 2009/147 (denumită în continuare „Directiva păsări”) şi a Directivei 2000/60 (denumită în continuare „Directiva-cadru privind apa”). Dispoziţia menţionată precizează la alineatul (6) litera (a) că sunt eligibile pentru plăţi referitoare la sprijinul în discuţie zonele agricole şi forestiere Natura 2000 delimitate în conformitate cu Directiva habitate şi cu Directiva păsări.
- 27 Astfel, pot fi admise pentru plăţile Natura 2000 prevăzute la articolul 30 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1305/2013 suprafeţele agricole şi forestiere care, fiind situate în zone Natura 2000 delimitate în conformitate cu Directiva habitate şi cu Directiva păsări, intră sub incidenţa noţiunilor de „suprafaţă agricolă” sau de „pădure” în sensul Regulamentului nr. 1305/2013.
- 28 Acestea fiind precizate, trebuie arătat că Regulamentul nr. 1305/2013 nu menţionează şi, *a fortiori*, nu defineşte noţiunile de „turbării” sau de „terenuri de turbă”. Instanţa de trimitere nu precizează nici ce trebuie să se înţeleagă prin „turbării” sau prin „terenuri de turbă” în sensul legislaţiei naţionale în discuţie în litigiul principal. În aceste condiţii, trebuie, aşadar, să se considere, astfel cum a procedat domnul avocat general la punctul 33 din concluzii, că o turbărie desemnează, în esenţă şi potrivit sensului comun al acestui termen, o zonă umedă caracterizată prin prezenţa „turbei”, un sol caracterizat prin conţinutul său foarte mare de materie organică de origine vegetală şi prin stocarea de carbon organic.
- 29 La rândul său, noţiunea de „pădure” este definită la articolul 2 alineatul (1) litera (r) din Regulamentul nr. 1305/2013 ca fiind un teren care se întinde pe mai mult de jumătate de hectar, cu copaci mai înalţi de 5 metri şi cu un coronament de peste 10 % sau cu copaci care pot atinge aceste praguri *in situ*, cu excluderea terenurilor dedicate în principal unei întrebuintări agricole sau urbane. Alineatul (2) al articolului menţionat prevede însă că un stat membru poate opta

pentru aplicarea altei definiții decât aceasta, bazată pe dreptul național sau pe sistemul național de inventariere existent, cu condiția, în acest caz, de a furniza această definiție în cadrul programului său de dezvoltare rurală. Instanța de trimitere este cea care va avea, dacă este cazul, sarcina de a verifica dacă, în speță, Republica Letonia a adoptat o asemenea definiție.

- 30 După cum a arătat domnul avocat general la punctul 35 din concluzii, nu poate fi exclus ca, în funcție de vegetația prezentă pe locul în cauză, o turbărie să poată fi constituită din „păduri” în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (r) din Regulamentul nr. 1305/2013 sau al definiției unei „păduri” care ar fi eventual stabilită de statul membru în cauză, în conformitate cu articolul 2 alineatul (2) din acest regulament.
- 31 În ceea ce privește zonele agricole, Regulamentul nr. 1305/2013 definește noțiunea de „suprafață agricolă” la articolul 2 alineatul (1) litera (f) ca fiind „orice suprafață de teren arabil, de pășune permanentă și de fâneată permanentă sau cultivată cu culturi permanente, astfel cum este definită la articolul 4 din [Regulamentul nr. 1307/2013]”.
- 32 Or, așa cum a subliniat domnul avocat general la punctul 34 din concluzii, din definiția noțiunii de „pășuni permanente și fânețe permanente” care figurează la articolul 4 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 1307/2013, precum și din precizările care figurează la articolul 45 alineatul (1) primul paragraf din același regulament rezultă că turbăriile sau terenurile de turbă pot intra sub incidența acestei definiții și, prin urmare, a celei a zonei agricole.
- 33 Prin urmare, trebuie să se considere că, în măsura în care turbăriile sau terenurile de turbă situate în zone Natura 2000 delimitate în conformitate cu Directiva habitate și cu Directiva păsări intră în sfera noțiunilor de „pădure” sau de „suprafață agricolă”, în sensul Regulamentului nr. 1305/2013 sau, după caz, al reglementării naționale adoptate în conformitate cu acesta din urmă, turbăriile și terenurile de turbă respective pot fi considerate „zone agricole și forestiere Natura 2000” în sensul articolului 30 alineatul (6) litera (a) din regulamentul menționat și sunt, așadar, eligibile pentru plățile Natura 2000 prevăzute la articolul 30 alineatul (1) din același regulament.
- 34 Aspectul dacă, în funcție de configurația lor concretă, turbăriile situate într-o zonă Natura 2000 precum cele în discuție în litigiul principal intră, după caz, în sfera noțiunilor menționate de „pădure” sau de „suprafață agricolă” și, astfel, în cea a noțiunii de „zone agricole și forestiere Natura 2000”, în sensul articolului 30 alineatul (6) litera (a) din Regulamentul nr. 1305/2013, constituie o apreciere de fapt care intră în competența instanțelor naționale.
- 35 Având în vedere tot ceea ce precedă, este necesar să se răspundă la primele două întrebări că articolul 30 alineatul (6) litera (a) din Regulamentul nr. 1305/2013 trebuie să fie interpretat în sensul că nu exclude, în principiu, turbăriile de la plățile Natura 2000, în măsura în care acestea sunt situate în zone Natura 2000 delimitate în conformitate cu Directiva habitate și cu Directiva păsări și intră în sfera noțiunilor de „suprafață agricolă” sau de „pădure”, în sensul articolului 2 alineatul (1) literele (f) și, respectiv, (r) sau al articolului 2 alineatul (2) din regulamentul amintit, putând astfel să beneficieze de plățile prevăzute la articolul 30 alineatul (1) din acesta, ca „zone agricole și forestiere Natura 2000”, în sensul articolului 30 alineatul (6) litera (a) menționat.

Cu privire la a treia și la a patra întrebare

- 36 Prin intermediul întrebărilor a treia și a patra, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 30 din Regulamentul nr. 1305/2013 permite unui stat membru să excludă turbăriile de la beneficiul plăților Natura 2000 sau să

limiteze acordarea sprijinului pentru astfel de zone la situațiile în care desemnarea lor ca „zone Natura 2000” are ca efect împiedicarea exercitării unui tip specific de activitate economică în aceste zone, în special a activității forestiere.

- 37 În primul rând, trebuie arătat că din răspunsul dat la primele două întrebări rezultă că „turbările” sau „terenurile de turbă” situate în zone Natura 2000, care nu intră în sfera definiției „suprafeței agricole” sau în cea a definiției „pădurii”, în sensul articolului 2 alineatul (1) literele (f) și, respectiv, (r) sau al articolului 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1305/2013, nu pot beneficia de plăți în temeiul articolului 30 din acest regulament.
- 38 În această privință, trebuie să se precizeze însă că, în temeiul articolului 2 alineatul (2) menționat, un stat membru are dreptul să stabilească o definiție a noțiunii de „pădure” care are ca efect excluderea turbărilor sau a terenurilor de turbă de la dreptul de a beneficia de plăți, chiar dacă ar fi vorba despre zone care corespund definiției de la articolul 2 alineatul (1) litera (r) din Regulamentul nr. 1305/2013.
- 39 Potrivit observațiilor scrise ale guvernului leton, categoriile specifice de parcele de teren și caracteristicile lor determinate sunt definite în Decretul nr. 562 al Consiliului de Miniștri din 21 august 2007 privind modalitățile de clasificare a tipurilor de utilizare a terenurilor și criteriile de stabilire a acestora. Conform anexei la acest decret, „terenurile agricole”, „pădurile” și „turbările” constituie trei categorii de terenuri distincte în funcție de tipul lor de utilizare. În aceste condiții, revine instanței de trimitere sarcina de a verifica dacă, în speță, Republica Letonia a adoptat o definiție a noțiunii de „pădure” în temeiul articolului 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1305/2013.
- 40 În al doilea rând, trebuie amintit că articolul 30 din Regulamentul nr. 1305/2013 oferă statelor membre posibilitatea de a acorda compensații legate de Natura 2000, dar nu creează nicio obligație în acest sens în sarcina lor. Plățile Natura 2000 și plățile legate de Directiva-cadru privind apa reprezintă una dintre măsurile de dezvoltare rurală, în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (c) din acest regulament. Prin urmare, articolul 30 amintit și condițiile prevăzute în acesta nu se aplică decât plăților efectuate în cadrul punerii în aplicare a programului de dezvoltare rurală al statului membru în cauză, astfel cum a fost aprobat de Comisie în conformitate cu articolul 10 din regulamentul menționat. Statele membre nu trebuie să pună în aplicare toate măsurile, ci numai pe cele care corespund strategiei lor și celei a Uniunii, ținând seama și de nivelul de finanțare în cadrul FEADR. Această interpretare este conformă cu considerentul (9) al Regulamentului nr. 1305/2013, care menționează în special măsurile alese pentru atingerea obiectivelor în materie de dezvoltare rurală. În consecință, o plată în temeiul articolului 30 din Regulamentul nr. 1305/2013 nu constituie decât una dintre alternativele pentru care un stat membru poate opta în scopul de a primi o finanțare.
- 41 În plus, mai întâi, măsura 12 din partea 5 din anexa I la Regulamentul de punere în aplicare nr. 808/2014 lasă statelor membre posibilitatea de a alege între trei submăsuri în temeiul articolului 30 din Regulamentul nr. 1305/2013, și anume între plata compensatorie pentru zonele agricole Natura 2000, plata compensatorie pentru zonele forestiere Natura 2000 și plata compensatorie pentru zonele agricole incluse în planurile de management ale bazinelor hidrografice. În continuare, secțiunea 8 alineatul 2 litera e) punctul 11 din partea 1 din anexa I la acest regulament de punere în aplicare impune statelor membre, printre altele, să identifice restricțiile sau dezavantajele pe baza cărora pot fi acordate plățile prevăzute în planurile de

dezvoltare rurală. În sfârşit, articolul 10 alineatul (1) din regulamentul de punere în aplicare menţionat prevede că statele membre pot stabili cuantumul plăţilor pe baza ipotezelor standard privind costurile suplimentare şi pierderile de venit.

- 42 Prin urmare, în principiu, dreptul Uniunii conferă statelor membre o marjă de apreciere în ceea ce priveşte, pe de o parte, alegerea măsurilor pe care intenţionează să le pună în aplicare dintre cele prevăzute de acest drept şi, pe de altă parte, stabilirea restricţiilor sau a dezavantajelor pe baza cărora sunt acordate plăţi.
- 43 Desigur, deşi limitările adoptate de statele membre cu ocazia elaborării programului lor de dezvoltare rurală nu trebuie să priveze sistemul de plăţi Natura 2000 de obiectivul său de compensare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 martie 2017, *Lingurăr*, C-315/16, EU:C:2017:244, punctul 28), nu este mai puţin adevărat că aceste state pot decide modul în care trebuie să fie puse în aplicare în mod concret măsurile care urmăresc atingerea obiectivelor stabilite prin Regulamentul nr. 1305/2013. Pe de altă parte, atunci când fac aceste alegeri, statele menţionate trebuie să respecte principiile generale ale dreptului Uniunii, precum nediscriminarea şi proporţionalitatea (a se vedea în acest sens, în ceea ce priveşte principiul proporţionalităţii, Hotărârea din 30 martie 2017, *Lingurăr*, C-315/16, EU:C:2017:244, punctul 29 şi jurisprudenţa citată).
- 44 În speţă, din cererea de decizie preliminară reiese că, în Programul de dezvoltare rurală 2014-2020, care a fost aprobat de Comisie la 13 februarie 2015, Republica Letonia a limitat acordarea de plăţi Natura 2000 la zonele forestiere, excluzând turbăriile aflate în acestea. Dispoziţiile acestui program sunt reluate în Decretul nr. 171 al Consiliului de Miniştri din 7 aprilie 2015 privind acordarea, gestionarea şi supravegherea ajutoarelor naţionale şi ale Uniunii Europene destinate ameliorării mediului, climei şi peisajului rural în perioada de programare 2014-2020, al cărui punct 56 precizează că sprijinul poate fi acordat „terenuri[lor] forestiere (cu excepţia turbăriilor)”.
- 45 Rezultă, pe de o parte, că, în ceea ce priveşte cele trei submăsuri menţionate la punctul 41 din prezenta hotărâre, Republica Letonia nu a optat decât pentru a doua dintre acestea, intitulată „plata compensatorie pentru zonele forestiere Natura 2000”, excluzând astfel, aşadar, din schema de sprijin instituită „zonele agricole Natura 2000”, în sensul articolului 30 alineatul (6) litera (a) din acest din urmă regulament şi, pe cale de consecinţă, turbăriile, care ar intra, eventual, în sfera definiţiei zonelor amintite. Procedând în acest mod, Republica Letonia a făcut, aşadar, o alegere între cele trei tipuri de submăsuri pe care le avea astfel la dispoziţie în temeiul Regulamentului nr. 1305/2013 şi al Regulamentului de punere în aplicare nr. 808/2014.
- 46 În ceea ce priveşte, pe de altă parte, restricţiile sau dezavantajele pe baza cărora pot fi acordate astfel de plăţi pentru „zonele forestiere Natura 2000” în sensul articolului 30 alineatul (6) litera (a) din Regulamentul nr. 1305/2013, statul membru respectiv le-a descris şi a definit cuantumul acestor compensaţii pe hectar de teren vizat, cu excluderea turbăriilor.
- 47 În consecinţă, limitarea de către un stat membru a efectuării de plăţi pentru astfel de zone la situaţiile în care desemnarea lor drept „zone Natura 2000” are ca efect restrângerea exercitării unui tip specific de activitate economică în aceste zone, în special a activităţii forestiere, pare conformă cu condiţiile Regulamentului nr. 1305/2013.

- 48 Din considerațiile care precedă rezultă că este necesar să se răspundă la întrebările a treia și a patra că articolul 30 alineatul (6) litera (a) din Regulamentul nr. 1305/2013 trebuie să fie interpretat în sensul că permite unui stat membru să excludă de la beneficiul plăților Natura 2000, pe de o parte, „zonele agricole Natura 2000”, în sensul acestei dispoziții, inclusiv, în acest caz, turbăriile care ar face parte din asemenea zone, și, pe de altă parte și în conformitate cu articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1305/2013, turbăriile situate în zone Natura 2000 care ar intra, în principiu, în sfera noțiunii de „pădure”, în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (r) din regulamentul amintit, și, astfel, în cea a noțiunii de „zone forestiere Natura 2000”, în sensul articolului 30 alineatul (6) litera (a) din regulamentul menționat. Această din urmă dispoziție trebuie să fie interpretată, de asemenea, în sensul că permite unui stat membru să limiteze efectuarea unor astfel de plăți pentru zone forestiere Natura 2000 care includ, eventual, turbării la situațiile în care desemnarea zonelor respective drept „zone Natura 2000” are ca efect împiedicarea exercitării în acestea a unui tip specific de activitate economică, în special a activității forestiere.

Cu privire la a cincea întrebare

- 49 Prin intermediul celei de a cincea întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 30 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1305/2013 coroborat cu articolul 17 din cartă trebuie să fie interpretat în sensul că se impune acordarea unei plăți Natura 2000 proprietarului unei turbării care face parte din rețeaua respectivă pentru motivul că a fost instituită o restricție cu privire la o activitate economică ce poate fi desfășurată pe o astfel de turbărie, și anume, în special interdicția de înființare a unei plantații de merișoare pe aceasta, în condițiile în care, la momentul la care a dobândit bunul imobil în cauză, proprietarul avea cunoștință de o asemenea restricție.

Cu privire la competența Curții

- 50 Comisia invocă necompetența Curții de a se pronunța cu privire la a cincea întrebare. Ea arată că articolul 30 din Regulamentul nr. 1305/2013 nu creează nicio obligație și nicio promisiune de a plăti compensații unor persoane fizice ca urmare a ansamblului restricțiilor de care ar fi afectată folosința bunurilor care fac parte din rețeaua Natura 2000 și, în general, că dreptul Uniunii nu recunoaște existența unui principiu general care să impună acordarea unei compensații în orice împrejurări, cu alte cuvinte pentru toate aceste restricții impuse în temeiul Natura 2000. Comisia apreciază că, în speță, ar trebui să prevaleze o soluție analoagă celei adoptate de Curte în Hotărârea din 22 mai 2014, *Érsekcsanádi Mezőgazdasági* (C-56/13, EU:C:2014:352), întrucât, prin această hotărâre, Curtea ar fi statuat în esență că, din moment ce obligația de compensare în discuție în cauza în care s-a pronunțat hotărârea respectivă nu se întemeie pe dreptul Uniunii, ci pe legislația națională, ea nu era competentă să aprecieze o asemenea legislație națională în lumina dreptului la o cale de atac efectivă și a dreptului de proprietate, precum și a libertății de a desfășura o activitate comercială, garantate de cartă.
- 51 În această privință, trebuie amintit că domeniul de aplicare al cartei este definit la articolul 51 alineatul (1) din aceasta, potrivit căruia, în ceea ce privește acțiunea statelor membre, dispozițiile cartei se adresează acestora numai în cazul în care statele membre pun în aplicare dreptul Uniunii (Hotărârea din 13 iunie 2017, *Florescu și alții*, C-258/14, EU:C:2017:448, punctul 44, precum și jurisprudența citată).

- 52 Or, statele membre pun în aplicare dreptul Uniunii, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă, atunci când, în conformitate cu cerințele Directivei habitate, iau măsurile necesare pentru a menține sau a readuce la un stadiu corespunzător de conservare habitatele naturale și speciile de floră și faună sălbatică și, în special, pentru a evita, pe teritoriul ariilor speciale de conservare, deteriorarea habitatelor naturale.
- 53 Astfel, articolul 6 alineatul (2) din Directiva habitate prevede că statele membre iau măsurile necesare pentru a evita, pe teritoriul ariilor speciale de conservare, deteriorarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și perturbarea speciilor pentru care au fost desemnate respectivele arii, în măsura în care perturbările respective ar putea fi relevante în sensul obiectivelor acestei directive.
- 54 Pe de altă parte, transpunerea și punerea în aplicare de către statele membre a măsurilor prevăzute în Directiva păsări și în Directiva habitate au în mod inevitabil repercusiuni asupra dreptului de proprietate al persoanelor cărora le aparțin bunurile imobile situate în zonele în discuție, din moment ce, cel puțin, acestea sunt supuse unor restricții privind folosința bunurilor respective.
- 55 Prin urmare, este necesar să se considere că statele membre pun în aplicare dreptul Uniunii, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă, atunci când instituie scheme prin care se acordă plăți Natura 2000 și plăți legate de Directiva-cadru privind apa în temeiul articolului 30 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1305/2013. De altfel, tot datorită faptului că, în speță, există o punere în aplicare a dreptului Uniunii, sunt aplicabile principiile generale ale acestuia din urmă, după cum s-a amintit deja la punctul 43 din prezenta hotărâre.
- 56 În plus, din articolul 6 alineatul (1) și din articolul 10 din Regulamentul nr. 1305/2013 rezultă că FEADR intervine în statele membre prin intermediul programelor de dezvoltare rurală ale statelor membre, care sunt aprobate de Comisie.
- 57 Este adevărat că articolul 30 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1305/2013 lasă o marjă de apreciere statelor membre pentru a decide măsurile care trebuie luate, așa cum reiese din cuprinsul punctului 40 din prezenta hotărâre. Cu toate acestea, atunci când un stat membru adoptă măsuri în cadrul puterii de apreciere care îi este conferită printr-un act al dreptului Uniunii, el trebuie să fie considerat ca punând în aplicare acest drept, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 iunie 2017, Florescu și alții, C-258/14, EU:C:2017:448, punctul 48, precum și jurisprudența citată).
- 58 Simplul fapt că articolul 30 din Regulamentul nr. 1305/2013 nu obligă statele membre să prevadă un regim de despăgubire nu poate fi interpretat în sensul că articolul 17 din cartă nu este aplicabil (a se vedea prin analogie Hotărârea din 9 iunie 2016, Pesce și alții, C-78/16 și C-79/16, EU:C:2016:428, punctul 86).
- 59 Rezultă că articolul 17 din cartă este aplicabil litigiului principal și că, prin urmare, Curtea este competentă să se pronunțe cu privire la a cincea întrebare.

Cu privire la fond

- 60 Trebuie arătat de la bun început că din modul de redactare a articolului 17 din cartă reiese că acesta nu dă naștere în mod expres unui drept la despăgubiri decât în cazul lipsirii de dreptul de proprietate, cum este cel al unei exproprieri, situație care, în mod vădit, nu este prezentă în speță.

- 61 În această privință, trebuie, printre altele, să se facă distincție între cauza principală și cele în care s-a pronunțat Hotărârea din 9 iunie 2016, *Pesce și alții* (C-78/16 și C-79/16, EU:C:2016:428), întrucât acestea din urmă priveau tăierea sistemică a unor arbori, și anume a măslinilor, și, prin urmare, lipsirea de proprietate asupra acestora ca atare. În speță, interdicția de înființare a unei plantații de merișoare pe un bun care face parte din rețeaua Natura 2000 nu constituie o lipsire de dreptul de proprietate asupra bunului respectiv, ci o restricție privind folosința acestuia, care poate fi reglementată prin lege în limitele impuse de interesul general, în conformitate cu prevederile articolului 17 alineatul (1) a treia teză din cartă.
- 62 În ceea ce privește restricțiile care pot fi aduse astfel folosinței dreptului de proprietate, trebuie amintit, pe de altă parte, că dreptul de proprietate garantat prin articolul 17 din cartă nu este o prerogativă absolută și că exercitarea sa poate face obiectul unor restricții justificate de obiective de interes general urmărite de Uniune (Hotărârea din 20 septembrie 2016, *Ledra Advertising și alții/Comisia și BCE*, C-8/15 P-C-10/15 P, EU:C:2016:701, punctul 69 și jurisprudența citată).
- 63 Astfel, din articolul 52 alineatul (1) din cartă reiese că pot fi instituite restricții în privința exercitării dreptului de proprietate, cu condiția ca aceste restricții să răspundă efectiv unor obiective de interes general urmărite și să nu constituie, față de scopul urmărit, o intervenție disproporționată și intolerabilă care ar aduce atingere însuși conținutului dreptului astfel garantat (Hotărârea din 20 septembrie 2016, *Ledra Advertising și alții/Comisia și BCE*, C-8/15 P-C-10/15 P, EU:C:2016:701, punctul 70 și jurisprudența citată).
- 64 Or, pe de o parte, rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții că protecția mediului figurează printre aceste obiective de interes general (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 2010, *ERG și alții*, C-379/08 și C-380/08, EU:C:2010:127, punctul 81, precum și jurisprudența citată). Protecția mediului poate, așadar, să justifice o limitare a folosinței dreptului de proprietate (Hotărârea din 15 ianuarie 2013, *Križan și alții*, C-416/10, EU:C:2013:8, punctul 114, precum și jurisprudența citată).
- 65 Pe de altă parte, nu rezultă că măsurile precum cele în discuție în litigiul principal, astfel adoptate în scopul protecției naturii și a mediului în temeiul Directivei păsări și al Directivei habitate, care se limitează să interzică plantarea de merișoare în turbării pentru a împiedica prejudicierea intereselor legate de mediu protejate în acest fel, ar constitui, în lipsa unei compensații în favoarea proprietarilor în cauză, o intervenție disproporționată și intolerabilă care aduce atingere înseși substanței dreptului de proprietate (a se vedea prin analogie Hotărârea din 10 iulie 2003, *Booker Aquaculture și Hydro Seafood*, C-20/00 și C-64/00, EU:C:2003:397, punctul 70). În speță, o asemenea concluzie se impune cu atât mai mult cu cât, așa cum reiese din cuprinsul deciziei de trimitere, interdicția menționată și, prin urmare, restricția adusă folosinței dreptului de proprietate erau deja în vigoare la momentul la care turbăriile în discuție în litigiul principal au fost dobândite de Sătiți-S, astfel încât aceasta din urmă nu putea ignora existența restricției respective.
- 66 Deși, desigur, statele membre pot considera eventual, în măsura în care procedează în acest sens cu respectarea dreptului Uniunii, că este indicat să compenseze, parțial sau total, proprietarii parcelor afectate de măsurile de conservare adoptate în temeiul Directivei păsări și al Directivei habitate, din această constatare nu se poate deduce totuși existența, în dreptul Uniunii, a unei obligații de acordare a unei asemenea compensații (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2003, *Booker Aquaculture și Hydro Seafood*, C-20/00 și C-64/00, EU:C:2003:397, punctul 85).

- 67 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la a cincea întrebare că articolul 30 din Regulamentul nr. 1305/2013 coroborat cu articolul 17 din cartă trebuie să fie interpretat în sensul că nu se impune acordarea unei plăți Natura 2000 proprietarului unei turbării care face parte din rețeaua respectivă pentru motivul că a fost instituită o restricție cu privire la o activitate economică ce poate fi desfășurată pe o astfel de turbărie, în special interdicția de înființare a unei plantații de merișoare pe aceasta, în condițiile în care, la momentul la care a dobândit bunul imobil în cauză, proprietarul avea cunoștință de o asemenea restricție.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 68 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

- 1) **Articolul 30 alineatul (6) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului trebuie să fie interpretat în sensul că nu exclude, în principiu, turbăriile de la plățile Natura 2000, în măsura în care acestea sunt situate în zone Natura 2000 delimitate în conformitate cu Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică și cu Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice și intră în sfera noțiunilor de „suprafață agricolă” sau de „pădure”, în sensul articolului 2 alineatul (1) literele (f) și, respectiv, (r) sau al articolului 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1305/2013, putând astfel să beneficieze de plățile prevăzute la articolul 30 alineatul (1) din acest regulament, ca „zone agricole și forestiere Natura 2000”, în sensul articolului 30 alineatul (6) litera (a) menționat.**
- 2) **Articolul 30 alineatul (6) litera (a) din Regulamentul nr. 1305/2013 trebuie să fie interpretat în sensul că permite unui stat membru să excludă de la beneficiul plăților Natura 2000, pe de o parte, „zonele agricole Natura 2000”, în sensul acestei dispoziții, inclusiv, în acest caz, turbăriile care ar face parte din asemenea zone, și, pe de altă parte și în conformitate cu articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1305/2013, turbăriile situate în zone Natura 2000 care ar intra, în principiu, în sfera noțiunii de „pădure”, în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (r) din regulamentul amintit, și, astfel, în cea a noțiunii de „zone forestiere Natura 2000”, în sensul articolului 30 alineatul (6) litera (a) din regulamentul menționat. Această din urmă dispoziție trebuie să fie interpretată, de asemenea, în sensul că permite unui stat membru să limiteze efectuarea unor astfel de plăți pentru zone forestiere Natura 2000 care includ, eventual, turbării la situațiile în care desemnarea zonelor respective drept „zone Natura 2000” are ca efect împiedicarea exercitării în acestea a unui tip specific de activitate economică, în special a activității forestiere.**

- 3) Articolul 30 din Regulamentul nr. 1305/2013 coroborat cu articolul 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie să fie interpretat în sensul că nu se impune acordarea unei plăţi Natura 2000 proprietarului unei turbării care face parte din reţeaua respectivă pentru motivul că a fost instituită o restricţie cu privire la o activitate economică ce poate fi desfăşurată pe o astfel de turbărie, în special interdicţia de înfiinţare a unei plantaţii de merişoare pe aceasta, în condiţiile în care, la momentul la care a dobândit bunul imobil în cauză, proprietarul avea cunoştinţă de o asemenea restricţie.**

Semnături